
Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Дневник

✓ И Агенцията по заетостта призна по-голяма безработица

http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2011/07/24/1128414_i_agenciata_po_zaetostta_prizna_po-goliama_bezrabotica/

Най-накрая Агенцията по заетостта актуализира данните за икономически активните, от които изчислява безработицата. Това доведе до парадокса въпреки по-малкото регистрирани в бюрата по труда през юни коефициентът да се увеличи и да доближи най-високите нива от зимата.

Причината е, че до май агенцията определяше безработицата, като пресмяташе дела на регистрираните в бюрата по труда от всички икономически активни, но по данни на Националния статистически институт (НСИ) от 2001 г.

Наскоро приключилото преброяване на населението на България показва, че десет години по-късно броят на хората в тази група е намалал с близо 357 хил. души. Това автоматично вдигна безработицата до 9.56%, въпреки че безработните са намалели до 318 хил.

Институцията актуализира данните за първи път от 10 години, въпреки че НСИ обявява икономически активните всяко тримесечие. Забавянето поставя под съмнение точността на информацията на агенцията.

Освен това за пореден път данните на подчинената на министерството на труда структура драстично се разминават с тези на НСИ. Според официалната статистика в началото на февруари безработицата е била 15%, което нарежда България сред страните с най-тежко състояние на пазара на труда. Разликата се дължи на това, че Агенцията по заетостта брои само регистрираните на трудовата борса.

Обикновено там се записват само хората, които имат право на обезщетение за това, че са останали без работа.

Статистическият институт определя броя на безработните чрез анкети сред представителна извадка от домакинства, заради което винаги отчита по-висока безработица. През последните месеци министърът на труда Тотю Младенов многократно опроверга данните на НСИ.

"Безработните, които се регистрират в бюрата по труда, съставят верния профил на безработицата. Техният брой е единственият критерий за равнището ѝ, а не статистиката от анкетите, която не е точна", коментира той преди време.

Положителната новина е, че регистрираните в бюрата по труда през юни са с над 10 хил. по-малко спрямо май. Това се дължи на по-малкото съкратени и на повечето хора, започнали работа в частния сектор и програми за субсидирана заетост, финансирани от държавата и от еврофондовете, както и на големия брой безработни с прекратена регистрация заради нарушения.

Тревожен факт е, че над половината от безработните са с ниско образование, без квалификация и не могат да си намерят работа повече от година. Данните потвърждават, че в кризата най-малко се наемат младежи и хора в предпензионна възраст. Такива са над половината от записалите се в бюрата по труда.

През юни работа са започнали 19 500 души. Най-много свободни места са обявени в преработващата промишленост и търговията. Предприятията от двата бранша обаче са съкратили и най-много работници. Търсенето на кадри в селското стопанство, строителството, хотелите и ресторантите намалява.

✓ МВР - по-лесно е с дарения, отколкото с реформи

http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2011/07/24/1128450_mvr_-_po-lesno_e_s_darenii_otkolkoto_s_reformi/

МВР взима дарения от големи и малки компании, банки и застрахователни дружества, съдилища и прокуратури, общински съветници, почетни консули, но също и от разследвани и осъждани. Дирекциите на полицията най-често са подпомагани с гориво.

Много по-рядко и за далеч по-малки суми са предоставените компютри и друга техника, но служителите получават консумативи и минути за телефонни разговори. А понякога и кучета, фотоапарати, строителни материали, футболни екипи. Това показва проверка на "Дневник" за дарителите на МВР.

Справката от областните градове беше получена чрез заявление за достъп до обществена информация.

Общата сума на събраните помощи за първите три месеца на 2011 г. е 6.5 млн. лв. според данните от отчета на ведомството. Годишният му бюджет е 990 млн. лв. Отговорът на въпроса защо най-богатото министерство се нуждае от допълнителни средства е: за да могат органите на реда да си вършат работата - това излиза от обясненията на дарителите и на полицаите.

Според справките за даренията, които са отдавнашна практика, излиза, че МВР работи така, както е работило години наред, и системата за сигурност не е истински реформирана.

За вицепремиера и министър Цветан Цветанов практиката ведомството му да получава пари от дарители не е притеснителна. Напротив, според него основанието в повечето случаи е добрата работа на полицията. Той заяви също, че няма чадър над който и да било дарител. Проверката на "Дневник" показва обаче, че има компании спомоществуватели, които са печелили обществени поръчки.

✓ Последна възможност за еврозоната

http://www.dnevnik.bg/analizi/2011/07/24/1128340_posledna_vuzmojnost_za_evrozonata/

Кризата в еврозоната достига кулминационната си точка. Гърция се намира в неплатежоспособност, а кредитните рейтинги на Ирландия и Португалия наскоро бяха намалени до ниво "боклук".

Възможно е Испания да загуби достъпа си до кредитните пазари, тъй като политическата несигурност катализира фискалните и финансови проблеми. Пазарният натиск над Италия продължава да се увеличава.

До 2012 г. публичният дълг на Гърция ще е над 160% от БВП и ще продължава да расте.

Алтернативите на реструктурирането бързо се изпаряват

Новият спасителен пакет за Гърция (отпуснат от Международния валутен фонд, Европейската централна банка и Европейския фонд за финансова стабилност - EFSF) е изключително рисков ход: той е много скъп политически и среща съпротива от страна на европейските гласоподаватели начело с германците.

Френското предложение за доброволна обмяна на дълговите книжа беше изоставено. То щеше да наложи огромни лихвени проценти на гърците. Договореното обратно изкупуване на гръцки облигации пък е огромна загуба на ресурси. При него се увеличава остатъчната стойност на дълга, което облагодетелства кредиторите повече, отколкото държавата.

Единственото реалистично решение е целенасоченото, пазарно ориентирано, но все пак принудително реструктуриране на целия гръцки дълг. Как обаче може да се случи това, без банките, притежаващи гръцки облигации, да отчетат огромни загуби?

Отговорът е да се заимства

решението на дълговите кризи в Уругвай, Пакистан, Украйна

и много други развиващи се икономики. При тях беше предприета замяна на стари облигации с нови, които притежават три характеристики: сходна номинална стойност, дълъг срок до падежа (20-30 години) и лихва под сегашните неустойчиви равнища и под оригиналния купон.

Дори и номиналната стойност на гръцките облигации да не бъде понижена, увеличаването на срока до падежа би донесло голямо облекчение на страната. Това се дължи на факта, че едно дължимо евро е много по-евтино днес, отколкото след 30 години. Освен това реструктурирането понижава риска от достигане до същата ситуация през следващите десетилетия.

Тъй като стойността на облигациите няма да бъде понижена, банките, пенсионните фондове и застрахователните компании няма да впишат огромни загуби в балансите си. По този начин ще се ограничи разпространението на кризата във финансовия сектор.

Рейтинговите агенции ще сметнат описания сценарий като "кредитно събитие", но за много кратък период от време - може би няколко седмици. Рейтингът на Уругвай например беше понижен до "частичен фалит" за две седмици, през които се случи размяната на дълговите книжа. След това оценката беше повишена (въпреки че остана под инвестиционното равнище), тъй като размяната направи публичния й дълг по-устойчив. ЕЦБ и банките кредитори могат да преживеят

две или три седмици, през които Гърция ще бъде във фалит

Много малко облигационери биха отказали да участват в реструктурирането. Досегашният опит показва, че инвеститорите, които държат облигациите до датата на падежа им, биха се съгласили на разсрочване, при което се запазва номиналната стойност. Останалите, които държат дълговите книжа в инвестиционния си портфейл (като хедж фондове и др.), пък биха приели по-ниска стойност на облигациите за сметка на по-висок купон.

Най-добрият начин да се овладее разпространение на кризата във финансовата система е, като се приеме общоевропейски план за рекапитализиране на банките в еврозоната. Това може да се случи, като се използват средствата от EFSF не за да се отпускат пари на вече фалиралата Гърция, а да се рекапитализира банковата й система. Финансиране могат да получат още финансовите институции в Испания, Португалия и Италия, а дори и тези в Германия и Белгия, които имат нужда от това. Междувременно ЕЦБ трябва да продължава да осигурява неограничен капиталов ресурс на банките в съюза.

За да се ограничи натискът върху Италия и Испания, и двете държави трябва да предприемат фискални ограничения и структурни реформи. Те могат да бъдат защитени допълнително с финансова помощ от EFSF и/или чрез емитиране на общеевропейски облигации - следващата стъпка към задълбочаване на европейската интеграция.

Последно, еврозоната се нуждае от

политици, които да рестартират икономическия растеж

в периферията на съюза. Без него фискалните ограничения и реформите ще донесат единствено социално недоволство и политическа нестабилност. ЕЦБ трябва да стимулира растежа, като спре да увеличава основната лихва и обърне хода на паричната политика.

Еврозоната трябва да възприеме политика за понижаване на стойността на еврото и възстановяване на конкурентоспособността на периферията. Германия пък трябва да забави програмата за свиване на дефицита, тъй като валутният съюз се нуждае от страната за задвижване на икономиката му.

Сегашният подход на еврозоната за преодоляване на кризата е нестабилен и създава неравновесие: с отлагане на важните решения и разхищаване на средства няма да се постигне нищо. Съюзът трябва да възприеме друг подход, който включва задълбочаване на икономическата, фискалната и политическата интеграция.

Нужни са политики за стимулиране на растежа и повишаване на конкурентността, контролирано реструктуриране на дългове и по-слабо евро. В противен случай ще се стигне до неконтролирани фалити, банкови кризи и в крайна сметка до разпадане на валутния съюз. Съществуващото статукво вече не е актуално. Единствено цялостна стратегия може да спаси еврозоната.

**Авторът е преподавател в бизнес училището "Стърн" към Нюйоркския университет, президент на консултантската компания Roubini Global Economics. Оригиналното заглавие е The Eurozone's Last Stand. Текстът е предоставен от Project Syndicate*

✓ Планът за Гърция тръгна с оптимизъм и опасения

http://www.dnevnik.bg/pazari/2011/07/24/1128453_planut_za_gurciiia_trugna_s_optimizum_i_opaseniia/

Финансовите пазари, европейските политици и дори една рейтингова агенция приветстваха обявеното в петък ново споразумение за преодоляване на гръцката дългова криза, предаде "Ройтерс". Оптимизмът им обаче беше съчетан със съмнения за дългосрочната ефективност на втория спасителен пакет.

Втората помощна схема за Атина беше на практика договорена между германския канцлер Ангела Меркел и френския президент Никола Саркози. Ден по-късно планът беше приет на среща на лидерите от еврозоната в Брюксел.

24% намаление на дълга

Новият пакет за първи път включва участие на частни инвеститори, съобщи в. "Файненшъл таймс". Страните от еврозоната се разбраха да отпуснат заеми от 109 млрд. евро на Атина. Допълнително ще се търсят около 37 млрд. евро от частните инвеститори, а 13 млрд. ще се осигурят за програмата за обратно изкупуване на дълг.

По този начин целият втори спасителен пакет се оценява на 159 млрд. евро (виж графиката). Освен това Атина ще получи останалите все още непреведени 45 млрд. евро от миналогодишния пакет, който бе с обща стойност 110 млрд. евро.

Участието на частните инвеститори ще стане по два начина. Първият е замяна на притежаваните от тях в момента облигации с по-дългосрочни. Вторият предвижда парите, получени при падежа на книжа сега, да се реинвестират в други дългови книжа на страната. Това обаче ще става само по желание на частните кредитори. Точният размер на техния принос в помощта ще бъде ясен, когато те обявят желанието си за участие в плана.

Предвижда се обаче дългът на южната ни съседка да бъде намален с 24%. Това не е кой знае колко, като се има предвид, че общият му размер надминава 150% от годишното производство на икономиката.

Все пак финансовите пазари реагираха позитивно на постигнатото споразумение. Фондовите пазари и най-вече банковите акции и еврото поскъпнаха. Стойността на гръцките, ирландските и испанските облигации се повиши.

Постепенно обаче първоначалният оптимизъм намалел и пазарите леко се отдръпнаха.

Ръководителят на рейтинговата агенция "Фич" Дейвид Райли коментира, че споразумението на европейските лидери е стъпка към осигуряване на финансова стабилност в еврозоната. Все пак рейтинговата агенция коментира, че ще постави оценка D (default - фалит) на гръцките облигации, които бъдат заменени за нови дългови книжа. Страната пък ще изпадне в частичен фалит.

Когато бъдат емитирани новите облигации обаче, агенцията ще им повиши рейтинга до подинвестиционно равнище.

4 варианта за частните кредитори

На облигационерите са им предоставени общо 4 възможности за участие – три типа на замяна на облигации с по-кратък срок с такива с по-дълъг и план за реинвестиране, като разликата при тях е в различните срокове на падеж и размер на лихвите.

Книжата ще са гарантирани с безлихвени облигации на европейския фонд за финансова стабилност (които притежават най-безрисковия кредитен рейтинг - AAA). Това означава, че еврозоната гарантира главницата, но не й лихвата на новите облигации.

Към всичко това се очаква да бъдат добавени още 13 млрд. долара по програмата за обратно изкупуване на дълг. При нея облигационерите трябва да продадат притежаваните от тях дългови книжа на Гърция на по-ниска цена от номиналната. В общия документ след срещата е посочено, че частният сектор се очаква да допринесе със 106 млрд. евро в подкрепа за Гърция в рамките на периода 2011 - 2019 г.

Според Института за международни финанси (IIF) планът ще привлече 90% от частните кредитори. Ако участват в схемата, банките ще отчетат загуба от 21% от нетната стойност на държаните от тях книжа и ще отпишат около 20.6 млрд. евро, което ще предизвика частичен фалит на южната ни съседка. Анонимен източник на "Ройтерс" твърди, че операцията по замяна на дълга трябва да се случи в края на август и началото на септември.

Някои европейски политици коментираха, че принуждаването на банките да поемат част от тежестта за спасяване на страната може да дестабилизира пазарите и е било по-добре да се избегне. Според тях обаче без тази стъпка планът е нямало да бъде подкрепен от Меркел.

Банките в Гърция ще бъдат финансирани с 20 млрд. евро

От 109-те млрд. евро за Атина 34 млрд. ще се използват за финансиране на бюджета на страната. Инвеститорите ще бъдат насърчени да се включат в програмата за замяна на облигации с 35 млрд. евро, а 20 млрд. ще се използват за обратно изкупуване на облигации. Банковата система на южната ни съседка пък ще бъде рекапитализирана с 20 млрд. евро.

В случай на фалит ще бъдат използвани допълнителни 35 млрд. евро за гарантиране на стабилността на гръцките банки. Целта на пакета е да се овладее кризата и да се спре разпространението ѝ към други членки на валутния съюз. Голяма част от европейците обаче не желаят Атина да бъде спасявана с техните пари. Това е причината политиците да настояват частните кредитори да поемат част от тежестта.

"Ако идеята е била да се понижи дълговото бреме до устойчиво равнище, то тогава пакетът не е структуриран правилно", смята Никола Верон, анализатор от брюкселския институт Bruegel, цитиран от "Но Йорк таймс". "Не смятам обаче, че това е била основната цел", допълни той.

Финансовият министър на Франция Франсоа Бароан побърза да успокои гражданите на страната, че помощта за Атина няма да наложи антикризисни ограничения. Той допълни, че средствата, които Париж ще отпусне, няма да се отразят

директно на публичните ѝ финанси.

Анализатори са на мнение, че участието на частните кредитори до известна степен служи за политически цели в Западна Европа. Съществува обаче опасността по този начин да се предизвика пазарен шок, който да засегне държави, досега останали далеч от дълговите проблеми.

По време на срещата на върха президентът на ЕЦБ Жан-Клод Трише е показал графика, демонстрираща колко близко са обвързани приказките за намеса на частния сектор с движението на облигациите в еврозоната.

"Не мисля, че проблемите на еврозоната са приключили", каза още Верон. "Позициите на Ирландия и Португалия обаче са стабилизирани. Вероятността те да изпълнят антикризисните си програми е много по-голяма, отколкото преди срещата", допълни той.

Верон говори за промените във Европейския фонд за финансова стабилност (EFSF), които бяха договорени на срещата. Лидерите се споразумяха за условията по спасителните заеми, които отпуска Европейският фонд за финансова стабилност (EFSF). Трите задължени страни – Ирландия, Гърция и Португалия, ще получат отстъпка в лихвите. В момента те варират от 4.5% до 5.8% и се предвижда да паднат на 3.5%. Допълнително срокът за погасяване на заемите се увеличава от 7 и половина години на до 30 години, като минимумът е 15 години, а гратисният период е от 10 години. Фондът ще може да кредитира страните членки превантивно, а няма да се изчаква, докато дълговите пазари ги изхвърлят. EFSF ще може да финансира правителствата с цел рекапитализиране на банки, дори и те да не получават помощи от ЕС и МВФ.

Кризисният фонд ще може за пръв път да изкупува облигации директно от вторичния пазар. По този начин ще може да се контролира лихвата, която правителствата плащат за набиране на средства. Подобни интервенции обаче ще стават след задълбочен анализ от ЕЦБ и след единодушно решение на страните в еврозоната.

Някои анализатори обаче се съмняват в ефективността на последната стъпка. Според тях, за да сработят новите правомощия, фондът трябва да получи допълнителни средства. Засега обаче това не се предвижда, което означава, че може да се наложи преразглеждане на стъпката. Освен това промените във EFSF трябва да бъдат приети на парламентарно равнище, което може да е проблем. Словакия например предупреди, че може и да не успее да гарантира подкрепа.

✓ България стана единствената в ЕС с повишен рейтинг в кризата

http://www.dnevnik.bg/pazari/2011/07/24/1128349_bulgariia_stana_edinstvenata_v_es_s_povishen_reiting_v/

България стана единствената страна в Европейския съюз (ЕС) с повишен рейтинг в условията на глобална криза, след като в петък "Мудис" (Moody's) покачи оценката си от Ваа3а Ваа2 със стабилна перспектива. Агенцията беше обявила намерението си да преразгледа рейтинга на страната в по-ранен доклад през пролетта.

Повишението е резултат от продължаващата фискална дисциплина, подобрената институционална устойчивост, както и относителната гъвкавост на финансовата система в условията на нестабилна регионална среда, се казва в съобщението на финансовото министерство.

В петък в парламента премиерът Борисов отбеляза, че за този успех заслуга имат и предишни правителства на България. Рейтингът Ваа2 взема предвид силните данни, отразяващи успешното управление на публичните финанси в продължение на повече от 10 години и ясната решимост на политиките за поддържане на такава дисциплина, заяви Борисов.

Успяхме да излезем от кризата, без да вземаме външни заеми, без да вдигаме данъци и без да влизаме в големи дефицити, което обяснява защо беше покачен кредитният ни рейтинг, заяви в събота финансовият министър Симеон Дянков.

"Износът през първата половина на годината се увеличи с над 52 на сто, добре се развива селското стопанство, както и инфраструктурата в страната, остава да подобрим вътрешното потребление на населението. Следващата година ще бъде по-добра за хората от тази", каза още вицепремиерът.

Според Георги Ангелов от "Отворено общество", това е първа крачка към разграничаването на България от проблемните страни от региона и Европа. "Повишението закъсня с година заради раздутия дефицит през пролетта на 2010 г. Това може да се компенсира с по-бързо премахване на дефицита и реформи", смята Ангелов.

Агенцията мотивира повишението на рейтинга с ефективната фискална консолидация, допълнена от текущите структурни реформи, които се очаква да запазят много ниските нива на държавния дълг на България. Прогнозата ѝ е, че те ще доведат до последващо съкращаване на бюджетния дефицит под Маастрихтския критерий от 3% през тази година и до близък до балансирания бюджет през следващите години.

Агенцията отчита увеличаване институционален капацитет, резултат от решителните усилия за увеличаване на усвояването на средствата от ЕС и за реформиране на съдебната система и полицията с оглед укрепване на върховенството на закона.

От агенцията подчертават силната ликвидност и капиталови буфери както на финансовата система, така и на правителството, които по мнението на агенцията са способни да поемат шокове, произтичащи от регионалната нестабилност.

"Очакваме бюджетният дефицит на консолидирана основа да падне под 3% от БВП през 2011 г., което показват добрите резултати, постигнати през първата половина на годината", посочват от кредитната агенция.

Според нея осъществяването на последните пенсионни реформи и фискалните правила в новия Пакт за финансова стабилност вероятно ще спомогнат за доближаването на публичните финанси близо до баланса в средно- и дългосрочен план.

"Муудис" оценява усилията на Министерството на финансите да въведе нови фискални правила и строги процедури за

контрол върху разходите. Като допълнителен фактор за актуализация на рейтинга на България се изтъква силният капацитет на БНБ да поддържа валутния борд и да прилага ефективно наблюдение и регулация на банковия сектор.

[Вестник Класа](#)

✓ Под 100 стипендии за образование отпуска бизнесът

http://www.klassa.bg/news/Read/article/176109_%D0%9F%D0%BE%D0%B4+100+%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B8+%D0%B7%D0%B0+%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5+%D0%BE%D1%82%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%B0+%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%8A%D1%82

Под 100 стипендии е отпуснал бизнесът за стипендии на студенти през 2010 година, заяви пред „Класа“ доц. Маргарита Филева от Института по икономика на БАН, като се позова на данни от Министерството на образованието, младежта и науката. В момента нейният екип работи над проект „Икономически аспекти на образователните практики на страните от ЕС – възможности за приложение на опита им в България“. Основните цели на изследването са да се подпомогне прилагането у нас на европейските модели на образование и финансиране на целия сектор. Доц. Филева добави, че през 2008 година общият брой за частично или пълно обучение в бакалавърските или магистърските програми, отпуснати от бизнеса, е 70. За летни езикови курсове е 59. Според нея тенденцията е спонсорирането от фирмите да се увеличава, но много бавно.

„Подпомагането на бизнеса за образованието у нас е много трудно. Тук бизнесът не е много развит и нямаме традиции в такова сътрудничество. Заради това връзките се осъществяват много по-трудно“, каза Филева. Тя добави, че постепенно се забелязва нова тенденция бизнесът да „купува“ талантиливи студенти още преди завършването на тяхното образование.

Програми за след завършване на образованието

„През 2007 година беше съставен проект от асоциация Българска бизнес мрежа, Нов български университет и УНСС. Според този проект завършващите трети и четвърти курс студенти трябва да имат стажове в предприятията на членовете на тази асоциация“, каза доц. Филева. Тя допълни, че най-добрите студенти, които участват в тази програма, получават предложения за работа. Според нея такава практика има във всички европейски висши училища.

Доц. Филева обясни, че в областта на професионалното ориентиране може да се използва опитът на Испания и Италия, които имат големи успехи в това направление.

„Това ще повиши значително реализацията на българските студенти. Естествено трябва тези условия да се съобразят с конкретното положение у нас“, обясни Филева.

Според нея друго направление, в което може да се използва чужд опит, е професионалното образование, което се осъществява в рамките на самите фирми и предприятия. Доц. Филева подчерта, че най-напреднала в това отношение е Гърция. Тя обясни, че вече има започнат съвместен българо-гръцки проект, който да доведе до използването на опита на южната ни съседка.

Реакциите на ректорите

„През цялото време се говори как университетите не правят нищо за бизнеса, но реално бизнесът не прави нищо за съжаление“, заяви пред „Класа“ ректорът на СУ „Св. Климент Охридски“ проф. Иван Илчев. Той обясни, че в Алма матер имат много добри връзки с някои компютърни фирми като „Хюлет Пакард“, „Мусала Софт“, а геолозите с някои проучвателни компании.

„Осъществили сме контакти и с гръцки банки, които отпускат заплата на преподавател по банково дело, който идва да чете лекции от Щатите. Имаме връзки и с други по-малки фирми, които дават стипендии. Нещата не са на нивото, на което би трябвало да бъдат“, разказа професор Илчев.

Ректорът на Софийския университет обясни, че вече е стартирал сайт на фондация „Св. Климент Охридски“ към университета. Той каза, че за първи път има човек, който е назначен и се занимава именно с поддържане на връзка с бизнеса, както и с бивши възпитаници на Софийския университет.

„Миналата седмица на академичен съвет трябваше да бъде приет уставът на една фондация към Юридическия факултет, която трябваше да събира дарения за стипендии, подпомагане на научноизследователската дейност и др. Тоест нещата се правят, но не както са в другите европейски страни, да не говорим за американците“, беше категоричен проф. Илчев. Според него факултетите, които имат връзки с бизнеса, са: Стопанският, Юридическият, Биологическият и Химическият. „Смятам, че тази ситуация не се дължи основно на кризата, понеже в общи линии е било така винаги, дотолкова доколкото ние нямаме добре развита система“, каза ректорът на СУ.

„Стипендиите, отпуснати за студентите от бизнеса, са много малко. Бизнесът не прави нищо в тази посока“, каза пред „Класа“ ректорът на Университета за национално и световно стопанство проф. Борислав Борисов. Според него положението винаги е било такова, но в кризата компаниите имат оправдание да не се интересуват. Той обясни, че в УНСС имат връзки с две-три големи компании като „Мобилтел“ и „Кока-Кола“.

„Когато на бизнеса му потрябва наука и високо образовани специалисти, връзката ще се подобри от само себе си. Икономиката трябва да принуди бизнеса да се интересува от наука, специалисти и така нещата ще се подобрят, а в момента компаниите не се интересуват, а оцеляват“, беше категоричен професор Борисов.

„Бизнесът е обвързан с много области. Това, което у нас се практикува, е в отделни браншови организации и отделни предприятия, като например в областта на компютърната техника, на електрониката“, каза за „Класа“ проф. Марин Христов, ректор на Технически университет – София. Той обясни, че в ТУ ИМВ всяка година дават 10 стипендии.

„Според мен това е пътят, по който трябва да се върви. Големи фирми, които имат нужда от конкретни специалисти, да дават стипендии и да си набират хората“, заяви проф. Христов. Той допълни, че в университета имат връзка с десетки

компаниите и се стремят техният брой да се увеличава постоянно.

„За да се поддържат връзки с бизнеса, смятам, че трябва да са взаимно активни и двете страни – както университетите, така и компаниите“, беше категоричен ректорът на Техническият университет.

✓ Румен Порожанов, изпълнителен директор на Държавен фонд "Земеделие": 12 банки засега ще финансират проекти при максимална лихва 7%

http://www.klassa.bg/news/Read/article/176101_%D0%A0%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD+%D0%9F%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%2C+%D0%B8%D0%B7%D0%BF%D1%8A%D0%BB%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD+%D0%B4%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80+%D0%BD%D0%B0+%D0%94%D1%8A%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BD+%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B4+%22%D0%97%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%B5%22%3A++12+%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8+%D0%B7%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%B3%D0%B0+%D1%89%D0%B5+%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%D1%80%D0%B0%D1%82+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8+%D0%BF%D1%80%D0%B8+%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0+%D0%BB%D0%B8%D1%85%D0%B2%D0%B0+7%25+

Румен Порожанов е роден през 1964 г. Завършил е УНСС, специалност „Икономика и управление на селското стопанство“. Притежава допълнителна квалификация „Икономика и управление на отбранителния процес“. През 1992 г. започва работа в Министерството на финансите. През 2001 г. става шеф на дирекция „Финанси на реалния сектор“. От август 2009 г. е началник на кабинета на министъра. От октомври 2009 г. е член на НС и впоследствие председател на НС на ББР. През март 2011 г. застава начело на ДФ „Земеделие“.

- Г-н Порожанов, какви са последните данни за договорени и реално разплатени средства от Програмата за развитие на селските райони /ПРСР/?

- Вече са сключени над 9500 договора, чиято субсидия е 1,070 млрд. евро, или 40% от бюджета по ПРСР. Реално са разплатени 572 млн. евро от източник Европейски фонд за развитие на селските райони, което е малко под 22% от ресурса на програмата. Това са сухите числа, зад които обаче стои страшно много работа.

- В средата на програмния период малко или много са тези обеми според вас?

- Вижда се, че има мерки, към които интересът е голям. Например, бюджетът на мярка 112 "Създаване на стопанства на млади фермери" е вече договорен, почти е изчерпана и мярка 321 "Основни услуги за населението и икономиката в селските райони". Голям е интересът и към 121-ва мярка за модернизирани земеделски стопанства. Тези три мерки фигурират и в 7-а нотификация, която управляващият орган е изпратил в Брюксел с предложението да бъде увеличен бюджетът им.

Може да се направи обобщението, че в рамките на програмата, така както е договорена в предприемаческия период, има атрактивни мерки, но също и други, към които няма достатъчно кандидати.

Реално от втора ос зависи до каква степен ще бъде усвояването. Там са т. нар. зелени мерки, свързани с горско стопанство, с агроокологични субсидии, с плащания за необлагодетелствените райони. По регламент не по-малко от 25 на сто от средствата по програмата на всяка една от страните в ЕС трябва да бъдат насочени в тези области. До момента са изплатени малко над 10% от бюджета и затова казвам, че нашата голяма тема е агроокологията. Но трябва да се отбележи, че тук и самите изисквания са по-сложни. За да постигнем по-добро обслужване на бенефициентите, трябва да направим няколко неща. Ако е необходимо, ще създадем информационни центрове, където стопаните да получават разяснения, дори да бъдат агитирани да участват в тази мярка. Хубаво е също да се прегледат наредбите и там, където е възможно, без да се нарушават контролите, да облекчим начина за кандидатстване и обслужването. Ако загубим средства по програмата, те ще бъдат точно по тази ос и затова сега целта е да минимизираме този риск. Вече идват сигнали от Брюксел, че през следващия програмен период акцентът отново ще бъде свързан със зелените мерки и нищо чудно прагът да бъде вдигнат над 25%. Така че темата за развитие на агроокологията в България ще е най-актуална през следващите години.

- Но у нас в момента интересът към биологично производство е слаб.

- Истината е, че 214-а мярка "Агроокологични плащания" е заложена да достигне до 40 000 бенефициенти. До момента обаче те са 2000, а тъй като не всички успяват да отговорят на условията и изискванията, реално от възможностите се възползват малко над 1500 от тях. Друг е въпросът, че самата агроокология като традиции в селското стопанство тепърва трябва да се налага, разбира се, в партньорство с държавата.

- Бюджетите, определени за 2007 г., 2008 г. и 2009 г. на ПРСР, трябва да бъдат усвоени до края на тази година.

Съгласно правилата, каквото остане, ще се връща. Появиха се различни информации, според някои от които има риск за над 180 млн. евро. Какво е реалното положение към днешна дата?

- Реално положението не е толкова драматично. Това, което правим, е да намалим до минимум евентуалните загуби. Дори няма да се учудя, ако успеем да не загубим никакви средства. Но то ще е за сметка на други мерки, няма да е заради балансирано усвояване, защото както вече казах, изоставяме във втора ос. Не бива да се пропуска и фактът, че на практика ПРСР започна с двегодишно закъснение.

- Колко са подадените, но все още неразгледани проекти?

- Когато постъпих във фонда преди 4 месеци, имаше неразгледани около 2000 проекта от 2009 г. и 2010 г. Първо, трябваше да идентифицираме причините за забавянето и проблемите и това ни беше основната задача през април. От май реструктурирахме работата в самата дирекция, за да има ясни срокове и отговорности. В момента сме приключили прием 2009 г., до края на юли ще сключим и последните около 60 договора по 312-а мярка "Подкрепа за създаване и развитие на микропредприятия". Приоритетно ще обработим и подадените проекти от приемите през 2010 г. Тази седмица ще качим на сайта на фонда информация по мерки 321 и 312 от прием 2010, тъй като там бюджетът е

ограничен и условно две трети от подадените проекти няма да бъдат контракувани. Всеки кандидат ще може да види къде се намира в класирането.

- Преди броени дни приключи поредното заседание на Комитета за наблюдение на ПРСР и там се обсъждаше как да се облекчи режимът на авансовите плащания? Бихте ли обяснили по-подробно за какво става дума?

- Предлагаме освен банковата гаранция да може да се използва също поръчителството или гаранция от трето лице. Това ще даде допълнителни възможности за бенефициентите, защото банковата гаранция в много случаи е тежка да взимаме, а и основно е свързана с блокиране на ресурс. Затова е много актуална темата за разблокиране на възможностите за гарантиране на авансите. Но ние не сме склонни да отваряме тази възможност до безкрайност, в смисъл да се оставят при нас залози, ипотeki и т. н., защото фондът не може да се превръща в банка.

- Колко бенефициенти с одобрени проекти са се отказали заради липса на финансиране и как този проблем може да се разреши?

- Досега поради изтекъл срок за извършване на инвестицията са анулирани около 130 проекта с обща субсидия 18 млн. лв., което е минимален процент от целия ресурс. Разбира се, не изключвам тези числа да се увеличават през следващите месеци и години. Според условията на програмата се изисква бенефициентът да осъществи проекта, като ползва аванс, но едва накрая да кандидатства за субсидиите. С изменение на европейски регламент се даде възможност авансовите плащания по частните мерки да са до 50%, до момента таванът беше 20 на сто. С решение на УС на фонда сключихме договор за рефинансиране засега с 12 банки, които ще кредитират проекти на частни бенефициенти, на църквите и читалищата по ПРСР. През последните два месеца предговорихме условията на взаимоотношенията си с банките и се разбрахме те да предоставят ресурса с лихва до 7%. Поставили сме ограничение да рефинансираме до 500 000 лв. на проект, останалото ще е за сметка на банката. Бенефициентите обаче трябва да знаят, че процедурата ще минава по всички правила за кредитиране. Но това, че фондът осигурява рефинансиране, създава сигурност, че има на разположение ресурс. МС прие постановление, готови са наредбата и правилникът за прилагането му и ще се улесни също финансирането на общините за последното плащане при финализирането на техните проекти. Смятам, че всичко това ще ускори усвояването по програмата.

- Общо какви финансови санкции е наложила досега ЕК за сектор земеделие?

- Две са по-големите санкции и те са свързани с корекции заради констатирани слабости в Системата за идентификация на земеделските парцели и проверките на място. Санкционирани сме с 20,200 млн. евро за 2007 г. и с 24,5 млн. евро за 2008 г. Договорили сме да възстановяваме глобите в рамките на 3-годишен период и до момента са ни прихванали 15 млн. евро. Има и една много малка корекция в началото на 2009 г., която е в размер на 11 хил. евро.

- Вие сте нов за системата на земеделската администрация, в същото време сте аграрикономист по образование и финансист по професия. Любопитно е дали през четирите месеца във фонда успяхте да разберете кои са му проблемите?

- Според мен това е най-многофункционалната структура в нашата администрация. Само ПРСР съставлява до 50% от бюджета на всички структурни фондове. Отделно са директните плащания, експортните субсидии, интервенционните мерки и т. н. Нагърбихме се също с разплащанията за тютюна, с програмата "де минимис". Отново ще се занимаваме с компенсирането на акциза на земеделските производители.

Фондът е изключително динамична и интересна структура. Бенефициентите достигат до 200 000. Смятам, че е необходимо мениджмънтът да бъде добър, за да се работи оптимално. Много е важно да имаме добра комуникация с управляващия орган, с всички останали органи на администрацията, както и с браншовите асоциации. Моят стремеж е до края на годината фондът да бъде една от най-добрите администрации у нас. Натискът всичко да върви в пакет, да не се бави, в много случаи игнорира нездравословни интереси. Хората, които работят тук, усещат, че вече има резултати и това им дава стимул.

✓ Тотю Младенов: Оттук нататък няма да има замразени доходи

http://www.klassa.bg/news/Read/article/176123_%D0%A2%D0%BE%D1%82%D1%8E+%D0%9C%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%B2%3A+%D0%9E%D1%82%D1%82%D1%83%D0%BA+%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8A%D0%BA+%D0%BD%D1%8F%D0%BC%D0%B0+%D0%B4%D0%B0+%D0%B8%D0%BC%D0%B0+%D0%B7%D0%B0%D0%BC%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D0%B8+%D0%B4%D0%BE%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8

Оттук нататък няма да има замразени доходи. Това обяви вчера пред Нова телевизия социалният министър Тотю Младенов. Той обяви, че за това говорят фактите, че от 1 септември ще бъдат увеличени минималната работна заплата и вдовишките пенсии. „Оттук нататък на базата на производителността на труда както става в редица браншове – в металургията, химията, минната промишленост, ще се увеличават доходите“, добави министърът. Минималната работна заплата трябва да се увеличава всяка година на базата на производителността на труда, каза още Младенов. „Ако общата производителност е увеличена с 6,6% както беше тази година, аз не виждам никакъв проблем тя да бъде увеличена, но трябва да има критерии за това“, обясни Младенов.

Той коментира още, че средната заплата в социалното министерство е била 843 лева за миналата година и е дори с 0,8% по-ниска спрямо 2009 г. Министърът бе категоричен, че няма увеличение на заплатите в министерството и обяви, че се надява споменаването на социалното министерство да е гаф на хората, направили съответните анализи. Министърът обяви, че ще настоява чиновникът, който е направил гафа, да си понесе отговорността.

Младенов коментира и демографската картина у нас, като я определи като изключително тежка. Според данните икономически активното население у нас е намаляло с 375 хил. души за 10 години, което автоматично е покачило и с 1% безработицата. Министърът обяви, че пенсионната реформа ще бъде продължена. Той добави, че трябва да се направи анализ и да се върви в посока увеличаване на ефективната възраст за пенсиониране. В тази връзка ще бъде предложено хората, които работят по-дълго на пазара на труда, всяка година да се увеличава тяхната пенсия с 3%, за да може да има

стимули за тях. Той обяви, че всички пенсии няма да могат да бъдат увеличени тази година. По отношение на децата Младенов съобщи, че в момента се изготвя нов Закон за детето, който ще бъде широко обсъждан през септември и октомври и в него ще се засили приемната грижа.

[Вестник Пари](#)

✓ Гърция получи последен шанс

<http://pari.bg/static/pdf/pages/11.pdf>

[Вестник Стандарт](#)

✓ Работа след 63 = по-висока пенсия

Поне 3% бонус за всяка допълнителна година предлага социалният министър

<http://paper.standardnews.com/bg/article.php?d=2011-07-25&article=375744>

Бонус върху пенсията да получава всеки, който остане на работа след навършване на определените години. Мъжете, предпочели да се трудят след 63 г., вместо да излязат в заслужена почивка, ще взимат поне 3% отгоре за всяка допълнително изработена година. За жените правилото ще важи, след като чукнат 60 г. Това съобщи социалният министър Тотю Младенов. Той внася предложението за обсъждане в тристранката.

"Това е продължение на пенсионната реформа, която правим. Целта е да стимулираме българите да се трудят и след навършване на пенсионна възраст", обясни за "Стандарт" Младенов. "Демографската картина е много тежка", каза още министърът по повод окончателните данни от преброяването. За 10 години броят на трудоспособните хора у нас е намалял с 375 хил. души. Това автоматично е вдигнало нивото на безработицата с 1%. За юни тя е вече 9,56%, при 8,87% през май. Досега Агенцията по заетостта отчиташе безработицата на базата на данните за икономически активното население от преброяването през 2001 г.

[Вестник Капитал](#)

✓ Пари за управление

http://www.capital.bg/biznes/predpriemach/finansirane/bezvuzmezdni_shemi/2011/07/22/1127664_pari_za_upravlenie/

ERP, CRM, MOM. Тези непознати за някои съкращения стават все по-модерни за други, защото означават различни системи за управление, улесняващи мениджмънта в една компания. Много често те се изискват от контрагентите, които искат да са сигурни, че партньорът им е на ниво.

Специална схема по програма "Конкурентоспособност" финансира безвъзмездно до три четвърти от разходите, които са нужни за внедряването на такива системи, а също и на различни международни стандарти (от групата на ISO например). Крайният срок за подаване на проектни предложения е 28 септември т.г.

Кой, колко, какво и как

Бюджетът за "Покриване на международно признати стандарти и въвеждане на системи за управление в предприятията" е 25 млн. евро, разпределени в отделни финансови линии за микро-, малки, средни и големи предприятия. Най-много средства са заделени за малките (над 17 млн. лв.) и средните фирми (19.5 млн. лв.). По схемата могат да кандидатстват компании от всякакви сектори, без ограничение за размера им. Кандидатите трябва да еднотелни търговци или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите. Те трябва да имат най-малко една приключена финансова година и реализирани нетни приходи от продажби за 2010 г., равни на или надвишаващи 150 хил. лв. Единствено фирмите, които получават подкрепа по Програмата за развитие на селските райони, не могат да кандидатстват, за да не се дублира европейското финансиране. Това означава най-общо, че от схемата са изключени микропредприятия от селски райони, производители на хранителни продукти и напитки. Няма ограничения за минималния размер на безвъзмездната финансова помощ, а максималната сума за един проект е 391 166 лв., като процедурата финансира до 75% от разходите. "Това е най-големият процент безвъзмездно финансиране, който една фирма може да получи по европейска програма, като изключим схемите за подкрепа на иновации, където субсидията е 90%", уточнява Ива Александрова, консултант "Европейски програми" в "Елана инвестмънт".

Средствата могат да се използват както за покупка на оборудване и на специализиран софтуер, свързани с въвеждането на системи за управление и на стандарти, така и за консултации и сертифициране (*виж карето "Какво се финансира"*). Може да се кандидатства за една дейност, за всички допустими дейности едновременно или за някаква комбинация от тях. Единственият стандарт, за който не се разрешава финансиране по тази схема, е OHSAS 18001 (система за здравословни и безопасни условия на труд).

След крайния срок на прием на проектите предстоят два етапа на оценка: за административно съответствие и допустимост и преценка на техническата и финансовата част. Тези действия на администрацията отнемат средно между три и пет месеца.

Срокът за изпълнение на проектите е до 12 месеца и това може да се окаже сериозно предизвикателство за някои от компаниите. "Затова е нужно кандидатите добре да обмислят за какво биха могли да кандидатстват и дали могат да се оправят в този срок. Защото разходи ще се признават само ако проектът е приключен в този срок. На практика това означава, че началото на изпълнението на дейностите по проекта трябва да се планира около месец февруари, когато би следвало да се сключат договорите със спечелилите финансиране", предупреждава Ива Александрова.

За закупуване на активите и за извършване на услугите одобрените компании задължително провеждат тръжни процедури. Безвъзмездните средства би трябвало да бъдат платени в срок от 4-6 месеца след изпълнение и отчитане на проекта.

Защо е изгодна

"В последните четири години програма "Конкурентоспособност" успя да си спечели много лошо име сред българския бизнес, макар това да е програмата, предназначена да помогне най-много и най-пряко на компаниите. Голямото забавяне в обявяването на първите процедури, бюрократичната документация и тежките процедури всъщност ощетиха спечелилите проекти, вместо да им помогнат. На практика този горчив опит отблъсна бизнеса от програмата", обобщава досегашния опит Ива Александрова. И припомня, че "тъй като програмата буксуваше над четири години, сега й остават по-малко от три, за да реализира бюджета си".

Новата схема обаче е изключително изгодна за компаниите, преценяват експерти, и подкрепата по нея идва в подходящ момент - във време на криза, когато свободните средства са дефицитни, а инвестициите - оскъдни. Процедурата е доста либерална като обхват, с минимум ограничения за кандидатите. Освен това е предвидено, ако заложеният бюджет от 25 млн. евро не успее да удовлетвори всички кандидатствали качествени проекти, получили одобрение от оценяващите, средствата да бъдат увеличени. Идеята е да няма отхвърлени проектопредложения поради изчерпване на предвидените средства (каквато практика вече наблюдавахме).

Какво се финансира

- Покупка на оборудване, машини, съоръжения

- Покупка на специализиран софтуер

(Условието е активите да допринасят за: въвеждането и/или постигане на съответствието на дадена стандартизирана система за управление; разработването/въвеждането на ERP/CRM/MOM или друг вид системи за управление в предприятията; постигането на съответствие на продукти с европейски/международни стандарти; въвеждане на добри производствени практики).

- Предоставяне на професионални съвети и консултации за предварителен анализ, подготовка, изграждане и въвеждане на системи за управление, постигане на съответствие на продукти с международни стандарти, въвеждане на добри производствени практики.

- Предоставяне на професионални съвети и консултации за предварителен анализ и/или разработване и внедряване на ERP/CRM/MOM или друг вид системи за управление в предприятията

- Сертифициране

- Консултантските услуги за изготвяне на проектното предложение - до 5% от общите допустими разходи по проекта, но не повече от 10 000 лв.

- Разходите за визуализация на проекта – до 1% от общите допустими разходи, но не повече от 5000 лв.

Публикации за борбата със сивия бизнес

Вестник Монитор

✓ Румяна Михайлова, изпълнителен директор на Главна инспекция по труда: МАСОВО СА БЕЗ ДОГОВОРИ ПО МОРЕТО. НО ВЕЧЕ СМЕ ИМ ХВАНАЛИ ТРИКОВЕТЕ

<http://www.monitor.bg/article?id=300333>

Родена е на 19.08.1958 г. в Сливен

Дипломиран машинен инженер по специалността технология на машиностроенето, металорежещи машини, икономика и управление към Висшия машинно-електротехнически институт в гр. Варна

Има следдипломна специализация по трудово право и магистратура по публична администрация в СУ "Св. Климент Охридски"

От 1986 до 1990 г. е инспектор в Инспекцията по охрана на труда и социално осигуряване

От 1993 до 2001 г. е главен инспектор в Районната инспекция по труда в гр. Сливен, след което до 2007 г. е директор на Дирекция "Областна инспекция по труда" - Сливен

От месец май 2007 до месец август 2009 г. е главен секретар на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"

От август до ноември 2007 г. е изпълняващ длъжността изпълнителен директор на инспекцията

От 24 август 2009 г. е изпълнителен директор на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"

Владее френски и руски език

Г-жо Михайлова, за вас в момента сезонът е особено горещ не само заради времето. Текат масирани проверки по фирми и предприятия?

Горещ е в буквалния и в преносния смисъл. Съсредоточили сме голям ресурс в контрола над сезонни обекти по Черноморието. Освен нашите инспектори от Бургас, Варна и Добрич в него се включиха и много техни колеги от вътрешността на страната. Макар да са изминали само 2 седмици от началото на масираните проверки, резултатите вече са очевидни. Откриваме различни опити за измами от страна на работодателите. Общият брой на нарушенията, специално за работа без трудови договори, които са установени категорично, са 121. От началото на годината до сега сме установили 3163 случая на работа без договори.

В повечето проверки обаче към вашите инспектори се присъединяват и данъчни?

При съвместните проверки на НАП и Главна инспекция по труда използваме една обща декларация, в която хората декларират на едно място както факти за трудовото си правоотношение, така и данни за осигуряването си. По-рано за

същата информация трябваше се да попълват четири различни декларации. Сега всичко е събрано в едно и след проверката двете ведомства си обменят информация. Когато тя се извършва само от едното, незабавно се обмена с другото. Например само преди дни данъчните засякоха хора без трудови договори, а нашите инспектори заведение без касов апарат в Бургас.

Къде най-често се работи без договори?

Както винаги в ресторантите, хотелите и магазините. Много чести са нарушенията и при външните обекти за бързо хранене, различните колички за закуски и т. н. Трябва да се отбележи, че по Южното Черноморие се работи повече без договори. Има доста нарушения и в междудневната и в седмичната почивка. В класацията на нарушенията това също заема почетно място. Само през първата седмица на съвместните ни проверки с НАП във Варненска и Бургаска област бяха съставени 16 акта по тази причина. Някои работодатели опитват да прикрият извънредния труд на своите служители, както и факта, че не го заплащат, чрез сумирано изчисляване на работното време. Случаите се увеличават и мисля, че така просто се опитват да противодействат на засиления контрол над трудовите договори. Това е начин те да го заобиколят. Когато открием работник без договор, ние принуждаваме работодателя да го подпише и го обявяваме с постановление. Договорът става факт. Но има случаи, когато само седмица след това той го анулира и отново освобождава човека. За да пресечем това, започнахме да проследяваме какво се случва с тези договори. Самите работодатели се надяват чрез бързата си реакция съдебният състав, пред който обикновено обжалват глобата, да им постанови минималния размер.

Какви са наблюденията ви над постановените глоби? Дали винаги остават в минималните размери?

Трябва да призная, че почти всички глоби се обжалват. До съда се отнасят дори глоба от 300 лв. Но реакцията след това е различна, зависи от съда, от различните състави. Има обаче склонност към намаляване на глобата.

А по какъв начин откривате, че хората работят повече от декларираните в договора часове?

Отиваме веднъж на проверка. В трудовия договор, ако е непълно, работното време трябва да бъде описано точно кога започва, кога свършва, кога е почивката и т. н. Дори ако това не е описано, следва санкция, защото е нарушение на закона. Това е, така да се каже, първият опит да бъдем измамени. Ние обаче правим още няколко проверки и откриваме, че хората работят много повече от четирите декларирани часа. В такива случаи съставяме акт за извънреден труд. За съда често е трудно да съизмери нарушението с размера на санкцията. Примерно за час повече работа ние налагаме 5 или 10 000 лв. глоба. А за това време човекът е получил 5 лв. възнаграждение.

Ама не излиза ли по-евтино да се плати минималната санкция и да се наруши законът, отколкото той да се спазва и да се плащат осигуровки например?

Дори да наложим 1500 лв. глоба, а за липса на договори това не се случва, работодателят продължава да има ангажимент да отстрани нарушението. А при повторната проверка санкцията вече има други размери.

Имате ли нарушители, предадени на прокуратурата, и на каква стойност са наложените глоби за последните 6 месеца?

За това време сме подали 32 сигнала до прокуратурата, като половината от тях са заради нарушения при наемане на непълнолетни. Друга част са заради забавено изплащане на заплати, след трудови злоупотреки и представяне на документи с невярно съдържание. За шестте месеца на годината сме издали и 115 041 принудителни административни мерки, спрели сме 423 машини и работни места, които застрашават живота и здравето на хората, които работят на тях. За тежки нарушения сме потърсили административна наказателна отговорност в 10 516 случая. Само влезлите в сила глоби и имуществени санкции са над 6,5 млн. лв. Наложените санкции, които обаче се обжалват в момента, са 3-4 пъти повече. Но ако прилагаме винаги максималните размери на глобите, това действа демотиращо. Все пак част от нарушенията са лесно отстраними.

Продължава ли изобретателността на работодателите при заобикалянето на закона?

Май се произчерпиха вече. Все така хората, които работят без договори, бягат от обектите при проверка, представят ни се за клиенти, за приятели на собствениците, дават ни неверни данни, но ние вече можем да им искаме личната карта. Те пък казват, че са ги забравили, и така се повтаря едно и също. В много случаи ни обясняват, че само са дошли да видят каква е работата или да се явят на интервю. Във Варна имахме заключени хора в помещение на пералня. Струва ми се, че вече сме видели всички възможни трикове.

Намаляха ли фирмите, които бавят заплатите?

Като изключим липсата на договори, които са най-сериозните нарушения, и непълното работно време, следващото поред нарушение е забавянето на заплатите или липсата на заплащане. От година и половина сме насочили проверките си и към това. Внимателно анализираме и нашите проверки, и сигналите от НОИ и НАП и незабавно насочваме контрола над съмнителните фирми. От месец насам НАП например засича всички обекти, където има над 5 човека, назначени на непълно работно време. После ние ги проверяваме, а понякога го правим и съвместно.

Като изключим междуфирмената задължнялост, причината за масово забавяните заплати дали не е използването им като безлихвен кредит от бизнеса?

Възможно е. Много често обаче става дума не за хора, които не са получавали по 5-6 месеца заплати, а на които само не са им внесени осигуровките. Това е най-честата практика. Не знам точно каква е ползата за работодателя, но знам прекрасно каква е вредата за работника или служителя. Това за него са загубени трудови и осигурителни права. При уволнение или освобождаване част от дължимата сума също се губи, а също и различните обезщетения. Лошото е, че в много от случаите това става със съгласието на работниците. Очакването, че само инспекторите могат да решат техните проблеми, често е неоправдано.

В момента колко фирми и каква сума дължат на работниците си?

Само НСИ има информация за общата дължима сума на възнаграждения, и то за предходната година. Ние няма как и откъде да я знаем. Но мога да кажа проверените от нас, в които заплатите са били забавени. В 1294 предприятия са

изплатени подобни възнаграждения след наши проверки, съставени са 1800 акта. След нашата намеса само за 6 месеца са изплатени 35,5 млн. лв.

Общият брой на актовете и за други нарушения от началото на годината са 10 516. От есента на 2009, когато започнахме масирани проверки за заплатите, са изплатени 122 милиона.

Вие следите и за безопасните условия за труд. Увеличават ли се рисковете пред работещите българи?

Въпреки кризата все повече работодатели осигуряват безопасни условия на труд. Дори в тежки рискови отрасли като химия, металургия, силикатна промишленост и строителство, има подобрение. Работодателите инвестират повече в нова техника и технологии, които от своя страна са по-безопасни. Големите мултинационални компании, които работят у нас, също показват нагледно добрите практики и нашите хора бързо се учат.

Какво показва статистиката за смъртните инциденти?

Трудовите злополуки, завършили със смърт, от 180 през 2008 г. паднаха на 94 през 2010 г. Което е намаление от 48%.

Инцидентите, довели до инвалидизиране, от 103 са станали 22 през миналата година. Загубените календарни дни от 298 290 спаднаха на 158 324.

Въпреки това обаче 14% от работещите в проверените предприятия се трудят при условия, които не отговарят на санитарно-хигиенните норми.